

Raadsvoorstel

Agendapunt	10
Raadsvergadering	10 juni 2026
Portefeuillehouder	J. Marringa en D. Verbeek
Begrotingsprogramma	1 en 3
Onderwerp	Zienswijze op het voorgenomen besluit tot voortzetting van de Coöperatie Cirtex op basis van een brede maatschappelijke businesscase.
Zaak/document nr.	GZDGTL2482061/2535263

Besluit om:

1. In te stemmen met de zienswijze op het voorgenomen besluit tot voortzetting van de Coöperatie Cirtex (op basis van een brede maatschappelijke businesscase, scenario 3) en deze kenbaar te maken aan de Dagelijkse Besturen van Werkzaam Rivierenland en Avri.

Inleiding

In lijn met de afspraken bij de oprichting van Cirtex is in het vierde jaar een evaluatie uitgevoerd naar het functioneren en het toekomstig perspectief van de coöperatie. Deze evaluatie is afgerond en bevat verschillende scenario's voor de vervolgstap, waaronder voortzetting op basis van een brede maatschappelijke businesscase.

Op 17 november 2022 hebben de Algemene Besturen van Avri en Werkzaam en de Raad van Toezicht van 2Switch ingestemd met de oprichting van Coöperatie Cirtex. Cirtex is opgezet als een circulair textielsorteercentrum in Rivierenland en draagt bij aan zowel sociale als duurzame doelstellingen in de regio.

De doelstellingen van Cirtex zijn drieledig:

- Inclusie: het ondersteunen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, gericht op het vergroten van hun zelfstandigheid en arbeidsmarktparticipatie.
- Circulair & ketensamenwerking: het opzetten en exploiteren van een circulair textielsorteercentrum in Rivierenland, in samenwerking met leden en partners.
- Brede maatschappelijke businesscase: het leveren van een bijdrage aan een sociaal, economisch en ecologisch duurzame samenleving via een maatschappelijk verantwoord businessmodel.

In het oorspronkelijke bedrijfsplan is vastgelegd dat Cirtex minimaal kostenneutraal moet exploiteren. Voorafgaand aan de oprichting zijn de raden van de regiogemeenten in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven op de deelname van Werkzaam en Avri. Sindsdien zijn gemeenten vertegenwoordigd in bestuurlijke gremia van Cirtex, via de Raad van Toezicht en de Algemene Ledenvergadering.

Ontwikkelingen en evaluatie

In de tweede helft van 2024 leidde een wereldwijde textielcrisis—buiten de invloedssfeer van Cirtex—geleid tot een aanzienlijke en onverwachte grote druk op de businesscase. Cirtex heeft daarop kostenbeheersende maatregelen genomen en aanvullende afspraken gemaakt met 2Switch. Medio 2025 is, na een zienswijzeprocedure, besloten tot het verstrekken van overbruggingsfinanciering. Conform de oprichtingsafspraken is in het vierde jaar een evaluatie uitgevoerd naar het toekomstig bestaansrecht.

In de evaluatie zijn vier scenario's uitgewerkt. De eerste drie zijn gebaseerd op een brede maatschappelijke businesscase, waarbij naast financiële resultaten, ook maatschappelijke, sociale en ecologische effecten (financieel vertaald) worden betrokken:

1. Circulariteit prioritair (inclusie en financiën ondergeschikt)
2. Inclusie prioritair (circulariteit en financiën ondergeschikt)
3. Realistisch scenario (balans/optimum tussen circulariteit, inclusie en financiën)
4. Stoppen met Cirtex

	2026	Scenario 1a	Scenario 1b	Scenario 2a	Scenario 2b	Scenario 3	Scenario 4
		Circulariteit 0% sociaal	Circulariteit 100% sociaal	Inclusie 0% doelgroep	Inclusie 100% doelgroep	Realistisch	Stoppen
Financieel Resultaat Cirtex (Smaal)		-€ 386.884	-€ 266.947	-€ 369.495	-€ 324.550	-€ 233.657	€ 0
Financieel resultaat Werkzaak	€ 193.492	€ 513.616	€ 0	€ 611.154	€ 427.570	€ 427.570	-€ 427.570
Financieel resultaat Avri	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	€ 65.000	-€ 65.000
Financieel Resultaat Cirtex + (Breed)		-€ 128.392	€ 311.669	-€ 304.495	€ 351.604	€ 258.913	-€ 492.570
Doelstellingen							
Circulair	Geen circulariteit	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Deels circulariteit (a kwaliteit 10%)	Geen circulariteit
Inclusie	12,2 FTE	28,1 FTE	0 FTE	30,4 FTE	26,3 FTE	0 FTE	0 FTE
Financiën	-€ 128.392	€ 311.669	-€ 304.495	€ 351.604	€ 258.913	-€ 492.570	

Realistisch scenario (scenario 3)

Scenario 3 wordt op basis van de evaluatie beschouwd als het meest realistische scenario op basis van de brede maatschappelijke businesscase. Daarbij is uitgegaan van inzet van beschikbare medewerkers van Werkzaak, aangevuld met beperkt aantal reguliere krachten, waardoor Cirtex efficiënt kan worden georganiseerd. Tevens is sprake van gegarandeerde afzet bij een marktpartij. Dit scenario levert de meeste impact op de drie hoofdoelen: circulariteit, inclusie en financiën.

Zienswijze

U heeft het verzoek ontvangen om uiterlijk op 15 juni 2026 een zienswijze in te dienen over de voortzetting van Cirtex, gebaseerd op een brede maatschappelijke businesscase. De zienswijzen worden betrokken bij de besluitvorming in het de Algemene Besturen van Werkzaak en Avri op 9 juli 2026. Tijdens de informatieve commissie van 6 mei jl. is de maatschappelijke meerwaarde van Cirtex voor Werkzaak en Avri uitvoerig toegelicht en besproken.

Beoogd effect

Door voortzetting van Cirtex wordt een regionale circulaire textielketen geborgd (meer hergebruik/recycling, minder restafval en CO₂-uitstoot door lokale verwerking) én worden duurzame, betaalde werk- en ontwikkelplekken gecreëerd voor inwoners met een ondersteuningsbehoefte.

Toekomstvisie Tiel

Cirtex draagt bij aan de Tielse toekomstvisie door samen met regionale partners te bouwen aan een circulaire textielketen die concreet bijdraagt aan duurzaamheid en inclusie. Het bieden van passende werkplekken aan kwetsbare inwoners versterkt sociaal ondernemerschap en regionale ontwikkelkracht. Lokale verwerking en samenwerking binnen Rivierenland sluiten aan bij actiegericht, effectief en toekomstbestendig samenwerken.

Collegeprogramma of programmabegroting

De gemeente Tiel werkt, naast inwoners en maatschappelijke partners, samen met mede-overheden en gemeenschappelijke regelingen. Deelname aan samenwerkingsverbanden zoals Cirtex past bij de ambitie om kennis te delen, gezamenlijke uitdagingen aan te pakken en een passende voortrekkersrol te vervullen in lijn met de toekomstvisie.

Global goals

Cirtex sluit aan bij de volgende VN global goals: duurzame, veilige en veerkrachtige steden en

gemeenschappen, verantwoorde consumptie en productie, klimaatverandering tegengaan en partnerschap om doelstellingen te bereiken.

Argumenten

1.1 Cirtex realiseert de inclusiedoelstelling.

Bij Cirtex werken mensen met een ondersteuningsbehoefte in passend werk, met ontwikkelingsmogelijkheden en tegen eerlijk loon. Cirtex fungeert als een belangrijke tussenstap tussen beschut en regulier werk, met name voor mensen met een loonwaarde van circa 40-45%. Daarnaast draagt Cirtex bij aan sociale participatie via o.a. stageplekken voor VSO-PRO onderwijs en werkplekken voor reclassering. Zonder Cirtex zijn voor een deel van deze doelgroep onvoldoende passende (werk)plekken beschikbaar binnen het huidige instrumentarium van Werkzaak.

1.2 Cirtex draagt substantieel bij aan circulariteit en ketensamenwerking.

Cirtex maakt structurele regionale verwerking van textiel mogelijk en ondersteunt Avri en gemeenten bij het halen van landelijke doelstellingen richting 2023 en de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)-eisen. Hiermee draagt Cirtex tevens bij aan de vastgestelde doelen uit het Strategisch Koersplan Avri 2024–2030. Inmiddels wordt circa 10% van het herdraagbare textiel teruggebracht in de regio. Cirtex verwerkt jaarlijks 1,7 miljoen kilo textiel (groei naar 1,9 miljoen kilo in 2026), wat leidt tot besparingen op transport (Avri), tijd en CO₂. Samen met consortiumpartners zet Cirtex textiel- en plasticstromen om in grondstoffen en halffabricaten voor diverse eindproducten.

1.3 Brede maatschappelijke businesscase onderbouwt het bestaansrecht van Cirtex.

De brede maatschappelijke businesscase neemt naast het financiële resultaat van Cirtex ook de opbrengsten bij Werkzaak en de besparingen bij Avri mee. In scenario 3 dekken het financiële resultaat van Werkzaak (427.570 euro) en de transportbesparing bij Avri (circa 65.000 euro) het exploitatietekort van Cirtex (– 240.983 euro), waardoor een positieve maatschappelijke waarde van 251.587 euro resteert. Daarbij bestaat het financiële resultaat van Werkzaak uit detacheringsvergoedingen minus een werkplekbijdrage van 100.000 euro. Besparingen op uitkeringslasten door uitstroom naar werk zijn niet meegenomen, waardoor de werkelijke maatschappelijke waarde hoger ligt. Ook in de 2025-doorrekening leidt het smalle exploitatietekort (– 343.405 euro) na verrekening met opbrengsten bij Werkzaak (427.767 euro) en de transportbesparing bij Avri (circa 65.000 euro) tot een positief saldo in de brede businesscase (+149.362 euro), exclusief aanvullende maatschappelijke baten.

1.4 De evaluatie is objectief en onafhankelijk tot stand gekomen waardoor we op deze resultaten onze besluitvorming kunnen baseren.

Op verzoek van de Algemene Ledenvergadering (ALV) van Cirtex en het DB en AB van Werkzaak en Avri zijn de accountant van Cirtex en de bestuursadviseur van West Betuwe bij het proces en inhoud betrokken om de objectiviteit te waarborgen.

De accountant heeft bevestigd dat het realistische scenario financieel correct en zorgvuldig is opgesteld, waardoor besluitvorming op betrouwbare informatie is gebaseerd.

1.5 Het inzetten van het participatiebudget brengt geen directe gevolgen met zich mee voor de gemeentelijke begroting.

Werkzaak financiert de bijdrage aan Cirtex vanuit het Participatiebudget, dat zij jaarlijks ontvangt voor begeleiding en ontwikkeling van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt (de doelgroep die bij Cirtex werkzaam is). Voor de gemeente Tiel betekent dit dat de inzet van dit budget geen directe gevolgen heeft voor onze eigen begroting, omdat de financiering volledig binnen de bestaande middelen van Werkzaak plaatsvindt.

1.6 De exploitatie van Cirtex als “smalle businesscase” is financieel niet rendabel.

Het oorspronkelijke doel om kostendekkend en zelfstandig te opereren, is niet bereikt. In 2024 kwam het financiële resultaat onder druk te staan door de textielcrisis. Cirtex kan momenteel alleen blijven functioneren met de instandhoudingsbijdrage van Werkzaak. Deze bijdrage kan voldaan worden uit het beschikbare Participatiebudget.

1.7 Er is brede steun vanuit bestuurlijke gremia voor voortzetting van Cirtex.

Het voorgenomen besluit tot voortzetting op basis van de brede businesscase wordt breed gedragen binnen de betrokken bestuurlijke gremia (bijlage 5 en 6).

Kanttekeningen

1.1 Door de wereldwijde textielcrisis blijft de financiële situatie van Cirtex voorlopig kwetsbaar.

In het meest realistische scenario (scenario 3) wordt voor 2026 uitgegaan van een tekort bij Cirtex. Tegelijkertijd ontbreekt zicht op de daadwerkelijke omvang en looptijd van de benodigde ondersteuning. Daarmee ontstaat feitelijk het risico op een open-eindconstructie. Om die reden zijn in de zienswijzebrief de volgende voorwaarden opgenomen:

- De bijdrage vanuit het Participatiebudget wordt gemaximaliseerd op het huidige bedrag dat Werkzaak in het gekozen realistische scenario realiseert in 2026 (in de berekening 427.570 euro). De financiële inzet mag nooit hoger zijn dan de door Werkzaak gerealiseerde detachering van doelgroepmedewerkers.
- De bijdrage vervalt zodra het resultaat van Cirtex (smalle businesscase) 0 euro of hoger is.
- Als wordt afgeweken van de uitgangspunten in scenario 3 en het resultaat van de smalle businesscase hierdoor negatiever uitvalt, vervalt de basis voor de financiële bijdrage. Het bestuur van Werkzaak zal zich dan opnieuw moeten uitspreken over het toekennen van een bijdrage volgens de gebruikelijke procedure.

1.2 Circulaire doelen op hergebruik textiel in eigen regio zijn mogelijk niet haalbaar op korte termijn.

Cirtex onderschreef bij oprichting de landelijke circulaire ambities voor een volledig circulaire economie in 2050, met een tussendoel van 50% reductie in grondstofgebruik in 2030. Door de textielcrisis en de vervuiling van ingezameld textiel lijkt het behalen van het 2030 doel momenteel niet haalbaar, wat de transitie vertraagt. Volgens Cirtex zijn verdere investeringen in de toekomst nodig om de 2050 doelstellingen te realiseren. Voortzetting van de activiteiten kan dus tot een nieuw beroep op gemeenten leiden, maar biedt tegelijkertijd waardevolle inzichten voor procesverbetering en het behalen van de 2050 doelstellingen.

Aanpak / uitvoering

Planning

- Vaststellen zienswijze raadsvergadering 10 juni 2026.
- Verzending zienswijze uiterlijk 12 juni 2026.
- Definitief besluit Algemene Besturen Werkzaak en Avri: 9 juli 2026.

Communicatie en participatie

De zienswijze wordt na de raadsvergadering van 10 juni 2026 door de griffie toegezonden aan de Dagelijkse Besturen van Werkzaak en Avri.

Financiën

In 2025 heeft Cirtex 'smal' een exploitatietekort van 343.405 euro, terwijl daar 427.767 euro aan gerealiseerde omzet/inkomsten bij Werkzaak en circa 65.000 euro transportbesparing bij Avri tegenover staan. In de brede businesscase levert dat een besparing op van 149.362 euro op (exclusief extra baten zoals uitkerings- en maatschappelijke kostenbesparingen, pag.49 evaluatierapport).

Inzet Participatiebudget (Werkzaak Rivierenland)

Het Dagelijks Bestuur van Werkzaak is voornemens de jaarlijkse bijdrage aan Cirtex—voor 2026 maximaal € 427.570 (scenario 3)—te dekken uit het Participatiebudget. Volgens Werkzaak heeft dit geen nadelig effect op de gemeentelijke bijdrage aan Werkzaak en gaat dit

niet ten koste van andere re-integratiemiddelen voor inwoners. De voortzetting van Cirtex moet binnen de bestaande middelen van het participatiebudget (zoals opgenomen in de begroting van Werkzaam) worden opgevangen, waarbij de inzet van Cirtex zorgvuldig wordt afgewogen ten opzichte van andere participatie-instrumenten. Uitgangspunt is dat het participatiebudget doelmatig wordt ingezet, waarbij de effectiviteit van de instrumenten leidend is.

Analyse van financiële afhankelijkheid en normstelling

Wij geven in de zienswijze mee om de aanbevelingen zoals vermeld in het rapport van de accountant van 28 januari 2026 op te volgen. Om toe te werken naar een financieel robuustere organisatie.

Verder verzoeken wij de Algemene Besturen van Werkzaam en Avri om periodieke monitoring van Cirtex middels de P&C documenten en om een integrale evaluatie na een periode van vijf jaar (uit te voeren in het vijfde jaar).

Bijlage(n)

1. Zienswijze voortzetting coöperatie Cirtex
2. Rapport evaluatie circulair textielcentrum definitief
3. DB verslag van het bestuursoverleg Cirtex
4. Bevindingen bestuursadviseur West Betuwe
5. Bestuurlijke oplegger RvT Cirtex
6. Bestuurlijke oplegger ALV Cirtex
7. AB-memo rapportage accountant
8. Accountant 3400-verklaring-gewaarmerkt
9. Accountant Adviesbrief Normenkader
10. Concept zienswijzebrief gemeente Tiel
11. Concept raadsbesluit

Burgemeester en wethouders van Tiel,
de secretaris, de burgemeester,

Beslissing raad d.d.: 10 juni 2026
de griffier,

Meer informatie:

Team:	Ontwikkeling
-------	--------------